

[00:00:00.370]

Blisko Ciebie.

[00:00:02.843]

Podcast o usługach społecznych.

[00:00:06.329]

Niniejszy materiał został przygotowany w ramach projektu Koordynacja Polityki Społecznej w Wielkopolsce.

[00:00:12.057]

Dofinansowanego przez Unię Europejską.

[00:00:14.257]

Ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

[00:00:17.471]

W ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027.

[00:00:26.171]

[Maciej Gładysz] Blisko Ciebie, podcast o usługach społecznych.

[00:00:28.471]

Maciej Gładysz, witam serdecznie.

[00:00:29.629]

Tematem dzisiejszego odcinka są zadłużenia i w związku z tym nasz gość, Michał Cichocki, witam serdecznie.

[00:00:36.400]

[Michał Cichocki] Dzień dobry.

[00:00:37.150]

[MG] Na początek pewnie najlepiej będzie zacząć od przedstawienia, zdiagnozowania.

[00:00:43.357]

Jak wygląda taki przeciętny zadłużony Kowalski w Wielkopolsce?

[00:00:47.930]

[MC] To nie jest łatwo opowiedzieć, bo na ogół, kiedy myślimy o osobie zadłużonej,

[00:00:51.786]

to przychodzi nam do głowy właściwie każdy.

[00:00:54.186]

Bo każdy z nas ma jakieś zadłużenie, albo w każdym razie prawie każdy.

[00:00:57.529]

Nie unikniemy kredytów, nie unikniemy pożyczek, szczególnie, że dzisiaj jest o nie tak łatwo i tak bardzo jesteśmy nęceni różnego typu ofertami.

[00:01:06.229]

Natomiast, kiedy my myślimy w obszarze pomocy społecznej o problemie zadłużenia, to myślimy o nim jako o problemie.

[00:01:13.200]

Czyli myślimy o tych osobach, które nie tyle mają zadłużenia, czyli zobowiązania finansowe do spłacenia,

[00:01:18.057]

które mamy wszyscy, ale o tych, którzy mają problemy ze spłatą tych zadłużeń.

[00:01:21.971]

Albo mówiąc jeszcze precyzyjniej, mają przeterminowane zobowiązania, za które nie zapłacili.

[00:01:27.730]

I tak naprawdę od tego momentu pojawia się dług.

[00:01:30.057]

Musimy pamiętać o tym, że dług to jest przeterminowane zadłużenie.

[00:01:33.743]

Nie każdy kredytobiorca jest osobą, która ma długi.

[00:01:37.690]

Dług mamy wtedy, kiedy go nie spłacamy terminowo.

[00:01:41.590]

I jak spojrzymy na tak zdefiniowany dług.

[00:01:45.129]

To w skali Polski osób zadłużonych,

[00:01:47.710]

tego też się nie da bardzo jasno i klarownie przedstawić, bo brakuje nam jasnych statystyk w tej materii.

[00:01:53.943]

Ale korzystając z tych danych, które mamy, możemy powiedzieć, że około 2,5 miliona dorosłych Polaków to są osoby,

[00:01:59.371]

które mają przeterminowane zobowiązania na średnią kwotę około 30 tysięcy złotych, więc już znaczną.

[00:02:05.090]

W wypadku wielu osób 30 tysięcy to nie jest wielki problem.

[00:02:07.771]

To się da z bieżących wpływów uregulować w przeciągu kilku, kilkunastu miesięcy,

[00:02:12.200]

ale dla wielu osób jest to po prostu kwota zadłużenia zupełnie nieosiągalna, a trzeba pamiętać o tym, że jest średnia.

[00:02:17.371]

Ze średnimi to jest tak, że całkiem spora grupa osób ma mniejsze, ale jest spora również grupa osób,

[00:02:23.271]

która ma to zadłużenie zdecydowanie większe.

[00:02:26.486]

I 2,5 miliona Polaków to jest 8-10% dorosłej populacji.

[00:02:33.157]

Jakby to przełożyć na realia województwa wielkopolskiego, gdzie jeszcze trudniej wyciągnąć jakąś taką jednoznaczną statystykę,

[00:02:38.900]

to wyjdzie pewnie ponad 200 tysięcy osób, które zmagają się z problemem zadłużenia.

[00:02:43.814]

A kiedy mówimy zmagają się, to mamy na myśli nie tylko to, że spłacają, że kombinują skąd spłacić.

[00:02:51.371]

Są osoby, które nie śpią po nocach.

[00:02:53.970]

To są osoby, które nie odbierają telefonów, bo obawiają się, że po tej drugiej

[00:02:57.450]

stronie będzie komornik albo wierzyciel, albo przedstawiciel banku, albo ktokolwiek inny.

[00:03:02.950]

To są osoby, którym być może ciężko jest zjeść w domu kolację przy wspólnym stole,

[00:03:07.686]

bo ukrywają przed rodziną ten problem albo nie chcą o nim mówić, nie chcą się z nim na co dzień zmagać.

[00:03:13.370]

To są osoby, które unikają swoich znajomych i przyjaciół, bo już od nich napożyczali.

[00:03:17.386]

To są osoby, które być może, i to już są te sytuacje najbardziej dramatyczne,

[00:03:21.086]

rozważają, czy mogą dalej żyć, czy nie popełnić najzwyczajniej w świecie samobójstwa.

[00:03:25.857]

Bo pamiętajmy o tym, że wśród przyczyn samobójstwa w Polsce, a ten odsetek samobójców jest ciągle bardzo duży.

[00:03:32.614]

Znaczna ich część, to są samobójstwa z przyczyn ekonomicznych.

[00:03:36.129]

Czyli możemy się domyślać, że gdzieś w tle jest również problem kryzysu zadłużeniowego.

[00:03:40.300]

Także problem jest ogromny, problem jest nabrzmiął.

[00:03:44.208]

A to, co dla mnie najbardziej w tym bolesne, że jest to problem, którego nie postrzegamy.

[00:03:50.250]

O którym bardzo rzadko rozmawiamy i dla którego nie mamy rozwiązań.

[00:03:54.593]

Bo jeżeli spojrzymy na inne istotne, ważne problemy społeczne w Polsce.

[00:03:58.886]

Problem niepełnosprawności, problem zdrowia psychicznego, problem bezdomności i wiele innych.

[00:04:03.511]

W każdym z nich czujemy, że zasoby poświęcone przez państwo,

[00:04:06.489]

przez społeczeństwo na rozwiązanie tego problemu są zbyt małe.

[00:04:09.471]

Że brakuje nam usług, że brakuje nam metod, że moglibyśmy być bardziej efektywni i skuteczni, ale jednak coś robimy.

[00:04:15.371]

Natomiast w problemie wsparcia osób w kryzysie zadłużenia de facto nie robimy w Polsce nic.

[00:04:20.600]

Bo to, co robimy, co pojawia się marginalnie od czasu do czasu i gdzie niegdzie, statystycznie można powiedzieć, że jest pomijalne.

[00:04:27.515]

Więc mamy ogromny problem dotyczący 10% społeczeństwa, a pewnie w perspektywie i większej liczby,

[00:04:34.043]

z którym właściwie nic nie robimy, ani jako państwo, ani jako społeczeństwo, ani w dużej mierze jako organizacje pozarządowe.

[00:04:40.214]

Nie zajmujemy się tym problemem, więc jest on choćby dlatego bardzo istotny.

[00:04:43.690]

Ale też dla osób, które chciałyby na niego spojrzeć zewnątrz, tak spojrzeć trochę teoretycznie.

[00:04:49.014]

To jest problem bardzo ciekawy, bo odpowiedź na pytanie,

[00:04:51.557]

czemu nie zajmujemy się problemem, który jest tak nabrzmiały i tak ogromny,

[00:04:54.730]

jest po prostu z czysto teorecznego punktu widzenia problemem niezwykle interesującym.

[00:05:00.630]

[MG] To za chwilę może jeszcze spróbujemy poszukać odpowiedzi na to pytanie.

[00:05:04.843]

I spróbujemy porozmawiać o tym jednak, jak można próbować rozwiązać ten problem.

[00:05:09.357]

Ale wróćmy na chwilę jeszcze do tego statystycznego zadłużonego.

[00:05:14.486]

Czyli wiadomo, że nie jesteśmy w stanie określić konkretnej kwoty, od której możemy mówić o problemie zadłużenia.

[00:05:22.242]

No bo to jest bardzo indywidualne w przypadku różnych osób.

[00:05:25.286]

Ale czy mamy jakieś takie, nie wiem, dane statystyczne, jak to wygląda?

[00:05:30.357]

Czy któraś z grup jest bardziej na to narażona, przedział wiekowy, mężczyźni, kobiety, czy to się w ogóle da sprawdzić?

[00:05:40.086]

[MC] Różne grupy społeczne albo osoby, które doświadczają innego typu problemów,

[00:05:46.335]

albo różnicują się ze względu na płeć, rzeczywiście rezonują z tym problemem długu w różny sposób.

[00:05:52.143]

Ale ja byłbym bardzo ostrożny od wskazywania, że któraś z tych grup jest jakoś szczególnie bardziej narażona.

[00:05:57.771]

No oczywiście osoby starsze ze względu na to, że mają niższe dochody,

[00:06:01.957]

że nie mają możliwości dorobienia, ale ze względu również na to, że są przynajmniej tak postrzegane jako osoby,

[00:06:08.600]

które łatwo naciągnąć na jakąś pożyczkę albo oszukać finansowo, są jakoś tam szczególnie narażone.

[00:06:15.210]

Ale również osoby młodsze, które wchodzi dopiero w życie, nie mają doświadczeń,

[00:06:20.150]

nie przetestowały jeszcze na własnych plecach iluś tam porażek finansowych.

[00:06:23.471]

Są zagrożone tym, że po prostu popełnią błędy wynikające z naiwności, z pośpiechu.

[00:06:29.770]

Osoby z niepełnosprawnością, osoby chore.

[00:06:31.829]

No tu być może bym powiedział, że jest jakaś szczególny taki moment w życiu człowieka kiedy pojawiają się problemy zdrowotne.

[00:06:38.500]

No bo kiedy pojawia się problem zdrowotny, pojawia się kryzys zdrowotny,

[00:06:41.657]

tak naprawdę jesteśmy w stanie poświęcić każdą kotwicę naszego bezpieczeństwa, żeby ratować życie swoje lub krewnego.

[00:06:48.630]

I bardzo wiele osób, które trafiają do nas z prośbą o to, żebyśmy im w jakiś sposób pomogli w rozwiązaniu problemu zadłużenia,

[00:06:56.257]

to są osoby, które w swojej historii mają właśnie kryzys zdrowia, nawet nie własnego bardzo często partnera, kogoś z rodziny.

[00:07:03.414]

I to zadłużenie w tej czy innej formie, które się pojawia, ma swoje źródło w próbie ratowania życia drugiej osoby.

[00:07:10.743]

A jego skutki finansowe zostają już na długie lata, niezależnie od tego, czy ktoś wyzdrowiał, czy nie.

[00:07:15.443]

One i tak zostają, i tak kogoś obarczają swoimi trudnościami.

[00:07:18.786]

Także bardzo trudno to jasno przedstawić, a trzeba pamiętać o tym, że w ogóle dług jest specyficznym zjawiskiem, bo on żyje z życiem człowieka.

[00:07:27.071]

Mówi się o długu w cyklu życia.

[00:07:29.171]

Inaczej zadłuża się bezpiecznie osoba młoda, kiedy ma przed sobą długą perspektywę spłaty,

[00:07:35.171]

kiedy ma przed sobą perspektywę poprawiających się warunków życiowych i poprawiających zarobków i kiedy ma ogromne potrzeby,

[00:07:41.071]

na przykład edukacyjne czy mieszkaniowe.

[00:07:42.750]

Inaczej osoba w średnim wieku, która ma już ustabilizowaną sytuację finansową,

[00:07:46.657]

raczej skupia się na tym, żeby spłacać na bieżąco swoje zobowiązania,

[00:07:50.257]

ewentualnie realizować bieżące potrzeby i wtedy się zapożycza na ich potrzeby, także edukacji dzieci.

[00:07:56.814]

Inaczej osoba starsza, która powinna oczywiście w większym stopniu dbać o bezpieczeństwo finansowe,

[00:08:02.015]

ma często mniejszą poduszkę finansową, ale również przed sobą krótszą perspektywę spłaty.

[00:08:07.571]

Więc dług żyje w życiu i w zależności od tego, jak my z tym cyklem życia jesteśmy zaprzyjaźnieni,

[00:08:14.585]

jak dobrze z nim rezonujemy, to ten dług będzie na nas mniej czy bardziej negatywnie oddziaływał.

[00:08:20.690]

[MG] A czy trochę z przymrużeniem oka można powiedzieć, że statystyczny zadłużony wymyka się wszelkim możliwym statystykom?

[00:08:27.130]

[MC] A w ogóle wszyscy mamy tendencję wymykać się ze statystyką i statystyka zawsze nas oszukuje

[00:08:31.643]

i powoduje, że jesteśmy człowiekiem tylko w połowie albo w trzech czwartych.

[00:08:34.914]

Ale tak, zadłużenia na pewno wymykają się, ale też wymykają się statystykom nie tylko dlatego, że trudno to algebraicznie podsumować,

[00:08:42.000]

ale również dlatego, że brakuje nam danych, które można by do silników statystycznych wrzucić i po prostu jakieś statystyki wyliczyć.

[00:08:48.470]

To jest ogromny problem w próbie pomagania osobom zadłużonym.

[00:08:52.000]

Tak naprawdę chciałoby się pomagać efektywnie.

[00:08:54.430]

Pomagać efektywnie można wtedy, kiedy opieramy naszą pomoc, naszą koncepcję pracy na dowodach.

[00:08:59.450]

A tych dowodów nam trochę brakuje.

[00:09:01.370]

My mamy bardzo dużo anegdot o zadłużonych, które sobie zbieramy na przykład toku swojej pracy.

[00:09:06.743]

Ale brakuje nam faktów, wiedzy, rzetelnych badań.

[00:09:10.871]

Też takich badań, które nie są bardzo mocno sprofilowane jakąś koncepcją.

[00:09:16.871]

Bo dług to jest też coś, o czym bardzo często myślimy w kategoriach etyczno-moralnych.

[00:09:22.829]

I to się przebija nawet przez badania naukowe, które często także w swoim backgroundzie zakładają jakąś,

[00:09:28.545]

czy to teorię, czy system wartości, a ten system wartości powoduje,

[00:09:31.863]

że patrzymy na ten dług zupełnie inaczej, niż moglibyśmy patrzeć przyjmując inny system wartości.

[00:09:37.010]

Więc znowu nie do końca jesteśmy pewni, czy te dane, którymi dysponujemy,

[00:09:40.743]

a które i tak w przynajmniej w przypadku Polski są dosyć marnej jakości, ilościowej i jakościowej.

[00:09:46.214]

Czy one na pewno są wiarygodne.

[00:09:48.030]

[MG] Ale żeby próbować rozwiązać jakiś problem, trzeba najpierw postawić jakąś diagnozę.

[00:09:55.560]

Czy w związku z tym, o czym pan wcześniej też mówił,

[00:09:59.571]

tu mamy jakiś problem z postawieniem też tej diagnozy, żeby dalej właśnie szukać rozwiązań pomocowych?

[00:10:05.690]

[MC] Mamy na pewno problem ze szczegółowym obrazem, ale z diagnozą raczej nie.

[00:10:10.729]

Bo jeżeli przyjrzymy się rzeczywistości społecznej, nawet nie szczególnie uzbrojonym w aparaturę naukową okiem,

[00:10:16.727]

to zobaczymy, że ten dług jest, bo zobaczymy go u naszego sąsiada, u naszego krewnego, u nas na naszym własnym koncie.

[00:10:23.357]

Nawet jeżeli nie ma tam nie wpłaconych zobowiązań, no to zobaczymy te ryzyka, więc bardzo łatwo poczuć.

[00:10:29.630]

Bardzo łatwo też zobaczyć ludzi w kryzysie zadłużenia.

[00:10:32.030]

Równie łatwo, co w każdym innym kryzysie, bo niemalże każda osoba, która zмага się z poważnym problemem społecznym,

[00:10:37.443]

czy to problemem niepełnosprawności, czy zdrowia psychicznego, czy bezdomności, czy uzależnienia.

[00:10:43.000]

W 50% - takie są nasze doświadczenia w pracy z tym problemem, to są również osoby, które zmagają się z problemem zadłużenia.

[00:10:49.557]

Czasami on był źródłem ich obecnej sytuacji, czasami jest następstwem, skutkiem, albo jakąś sprawą towarzyszącą.

[00:10:55.257]

Ale niemalże każdy z osób znajdujących się w takiej sytuacji prędzej czy później w ten problem zadłużenia się chcąc, nie chcąc wkręci.

[00:11:03.486]

Więc jest on naprawdę widoczny.

[00:11:07.843]

Ale jest coś w tym, co w tym pytaniu o diagnozę i trudności w diagnozach.

[00:11:14.190]

Na przykład w Polsce w ostatnich latach dosyć intensywnie po zmianach ustawowych rozwijają się centra usług społecznych.

[00:11:21.357]

Przekształcają się gminne ośrodki pomocy społecznej.

[00:11:24.471]

W bardziej nowoczesną, bardziej odpowiadającą dzisiejszym realiom i potrzebom mieszkańców instytucje,

[00:11:29.671]

czyli centra usług społecznych, oferujące mieszkańcom usługi społeczne.

[00:11:33.371]

Rozpoczęcie, czy właściwie bieżąca działalność centrum usług społecznych

[00:11:36.714]

musi być związana z przeprowadzeniem diagnozy problemu społecznego.

[00:11:40.090]

Taka diagnoza jest przeprowadzona w sposób formalny, albo przez samo centrum usług społecznych,

[00:11:44.671]

albo przez wynajętą firmę badawczą na podstawie badań wśród mieszkańców, ankiet, testów i tak dalej.

[00:11:50.990]

I co ciekawe, nie mam znowu pełnego obrazu statystycznego.

[00:11:53.914]

Ale w tych miejscach, w których zaciągnąłem informacje, okazuje się, że w tych badaniach

[00:11:57.530]

na temat potrzeb, w zakresie koniecznych potrzeb świadczenia usług społecznych, problem zadłużeń się nie pojawia.

[00:12:04.930]

A z drugiej strony, on jest ewidentny.

[00:12:07.550]

Więc pytanie, w jaki sposób problem, który jest ewidentny

[00:12:10.971]

i którego doświadcza statystycznie, znowu uogólniając 10% mieszkańców danej gminy, nie odbijać się w tym badaniu.

[00:12:17.543]

Mieszkańcy nie postrzegają go jako istotny, więc go nie zgłaszają?

[00:12:21.310]

Bardzo możliwe, ale przecież problemy, to nie tylko problemy, które ludzie postrzegają jako istotne.

[00:12:27.110]

Kilkanaście lat temu nie postrzegaliśmy problemów osób LGBT jako problemu istotnego społecznie.

[00:12:33.100]

Nie postrzegaliśmy problemu neuroatypowości jako problemu istotnego.

[00:12:37.250]

To jest kwestia naszej świadomości.

[00:12:38.986]

Natomiast rzetelne badania powinny pokazywać problem, a nie świadomość mieszkańców na temat problemu.

[00:12:44.086]

Więc nawet na tym poziomie, kiedy projektujemy systemowo w skali kraju usługi społeczne w poszczególnych społecznościach lokalnych,

[00:12:49.829]

w poszczególnych gminach, my nie diagnozujemy problemu.

[00:12:52.945]

Bo narzędzia diagnostyczne, którego tego używamy, są wyposażone albo w filtry, które rozmywają ten obraz i nie pozwalają nam go dostrzec.

[00:13:00.014]

Albo brakuje detektorów, które akurat ten problem byłyby w stanie wychwycić, określić jego skalę i potrzeby interwencji.

[00:13:07.400]

I to jest wyzwanie.

[00:13:08.515]

Na pewno wyzwanie na najbliższy czas, bo dziś mamy 100 CUS-ów,

[00:13:12.371]

jutro będziemy mieli 200, a za kilka lat będzie ich pewnie tysiąc, albo będzie centrum usług społecznych funkcjonowało w każdej gminie.

[00:13:19.210]

I dobrze by było, żeby te instytucje odpowiadały na istniejące problemy.

[00:13:23.110]

Również problem zadłużenia, bo on jest przynajmniej w naszej optyce problemem bardzo istotnym.

[00:13:29.100]

[MG] Tym bardziej, że powinno być chyba tak, że do problemów osób powinniśmy podchodzić kompleksowo.

[00:13:34.915]

I tak jak pan wspominał, jeśli problem zadłużenia dotyczy w znacznej mierze osób czy z niepełnosprawnością,

[00:13:41.133]

czy osób starszych i taka osoba w cudzysłowie trafia i prosi o pomoc, częściowo tylko tą pomoc dostanie, no bo nie jest

[00:13:49.130]

rozwiązany jeden z problemów, czyli zadłużenie, no to do końca chyba nie jest to, o co chodzi.

[00:13:55.370]

[MC]Dokładnie.

[00:13:55.957]

Mamy te doświadczenia w obszarze aktywizacji czy integracji społeczno-zawodowej.

[00:14:01.657]

W tym obszarze pracujemy w Polsce od lat, przynajmniej od kiedy pojawiła się ustawa o zatrudnieniu socjalnym i centra oraz kluby integracji społecznej.

[00:14:09.371]

Aktywizujemy społecznie zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

[00:14:14.050]

I bardzo szybko nauczyliśmy się w tych podmiotach, że nie da się skutecznie aktywizować społecznie i zawodowo osób, które na przykład są uzależnione.

[00:14:21.329]

Rozwiązanie problemu uzależnienia albo musi poprzedzić proces aktywizacji,

[00:14:25.164]

albo musi mu współtowarzyszyć i oba procesy muszą odbywać się równolegle.

[00:14:29.210]

Z problemem zadłużenia jest bardzo podobnie.

[00:14:32.257]

Nie zaktywizujemy zawodowo na oficjalnym legalnym rynku pracy osoby,

[00:14:37.086]

która zmaga się z zadłużeniem i która wie, że znaczna część jej dochodu

[00:14:43.471]

będzie musiało być na bieżąco przeznaczone na spłatę zaległości z przyczyn czysto ekonomicznych.

[00:14:49.600]

To jest racjonalny rachunek ekonomiczny tej osoby.

[00:14:52.929]

Podjęcie pracy w jej wypadku się po prostu nie kalkuluje.

[00:14:55.930]

Przynajmniej na tym poziomie rachunku ekonomicznego.

[00:14:58.480]

Bo kiedy pracujemy z taką osobą pokazujemy, że to nie jest jedyny poziom, w którym warto o własnym życiu myśleć

[00:15:03.305]

i to nie jest jedyny czynnik, który trzeba brać pod uwagę podejmując decyzję o kierunku swojego działania.

[00:15:08.943]

Ale wiemy, że to nie zadziała.

[00:15:10.971]

Natomiast tu świadomość jeszcze nie jest tak daleko posunięta, jak na przykład w wypadku osób z uzależnieniem.

[00:15:18.900]

Bardzo często zresztą w ustawie o zatrudnieniu socjalnym, która reguluje funkcjonowanie centrów integracji społecznej, tam jest cała lista przesłanek,

[00:15:25.957]

które skłaniają, które powinny być spełnione, aby osoba mogła być do centrum integracji społecznej skierowana.

[00:15:34.029]

I wśród tych przesłanek znajdują się między innymi uzależnienia, pod warunkiem,

[00:15:37.657]

że osoba ukończyła jakiś etap terapii uzależnień.

[00:15:41.657]

Więc nawet w samej ustawie jest świadomość tego, że to są procesy, które nie mogą być od siebie rozdzielone, że one są wzajemnie powiązane.

[00:15:49.430]

Co do zadłużenia, no to oczywiście w ustawie o zatrudnieniu socjalnym,

[00:15:52.632]

podobnie jak w ustawie o ekonomii społecznej i jakimkolwiek akcie prawnym w Polsce zadłużenie nie pojawia się w żaden sposób.

[00:15:58.310]

Czyli oficjalnie nie jest ona domyślną przesłanką wskazującą na to, że osoba jest zagrożona wykluczeniem społecznym.

[00:16:06.743]

Problem zadłużenia na dobrą sprawę nie pojawia się w żadnym akcie prawnym w Polsce.

[00:16:10.286]

No poza oczywiście ustawami, które wprost do tego się odnoszą, na przykład ustawie o kredycie konsumenckim czy o upadłości konsumenckiej,

[00:16:18.286]

tam się te elementy pojawiają i dobrze, ale to są jak gdyby ustawy dedykowane tylko temu problemowi.

[00:16:23.500]

Natomiast w szeroko pojętym spektrum ustaw dotyczących pomocy społecznej i ich okolic problem zadłużenia nie wybrzmiewa w ogóle.

[00:16:31.110]

Podobnie w dokumentach strategicznych nie wybrzmiewa.

[00:16:33.150]

Mamy strategię dotyczącą rozwiązanie problemu bezdomności, uzależnień, tego, owego, rozwoju ekonomii społecznej.

[00:16:39.643]

W tych dokumentach również nigdzie albo prawie nigdzie,

[00:16:43.486]

bo chlubne wyjątki się zdarzają od czasu do czasu, choć rzadko, problem zadłużeń także się nie pojawia.

[00:16:48.980]

[MG] No a bez tego, bez rozwiązania tego problemu ta osoba cały czas pozostaje w tym obiegu pomocy społecznej, nie wychodzi z niego.

[00:16:55.620]

[MC] Tak, no znaczy zacząć musi się od świadomości problemu.

[00:16:58.080]

Jeżeli będziemy mieli świadomość problemu, my jako ludzie, którzy sami możemy doświadczyć tego problemu

[00:17:02.997]

i jesteśmy w stanie się trochę profilaktyzować i bronić przed tym problemem, to nam pomoże.

[00:17:07.657]

Jeżeli będziemy mieli tę świadomość, że dotyczy to innych, to może będziemy

[00:17:10.629]

niewielko cieplejszym okiem patrzyli na programy i środki wydatkowane na rozwiązanie tego problemu.

[00:17:16.280]

Jeżeli na poziomie lokalnym będzie świadomość wśród osób podejmujących decyzje

[00:17:21.143]

albo realizujących usługi społeczne, to także jest szansa, że będziemy w stanie ten problem rozwiązywać.

[00:17:25.771]

No i w końcu świadomość na takim poziomie krajowym rzeczywiście, poziomie decydentów, poziomie ustawowym, prawnym.

[00:17:32.086]

Bez tych elementów nic się nie da zrobić, bo tak naprawdę konkretna usługa musi funkcjonować w pewnym ekosystemie.

[00:17:39.543]

Prawno-techniczno-organizacyjnym dopiero wtedy może się rozwijać.

[00:17:43.920]

[MG] A czy faktycznie nic się nie da w tej chwili zrobić?

[00:17:46.860]

Czy mamy w jakiś sposób związane ręce?

[00:17:49.443]

Czy jednak ta pomoc jest, ale jeszcze gdzieś tam raczkuje i jest niewystarczająca?

[00:17:56.460]

[MC] No właśnie rzecz w tym, że jej nie ma.

[00:17:58.971]

I jakkolwiek brzmi to bardzo mocno, ja za chwilę będę przekonywał, że z drugiej strony trochę rzeczy jest i o tym co jest będę chciał opowiedzieć.

[00:18:06.140]

To systemowo takiego rozwiązania nie ma.

[00:18:08.543]

Bo skuteczna pomoc dla osób zadłużonych w pewnym sposobie myślenia o pomaganiu zadłużonym,

[00:18:15.100]

który sobie wypracowujemy w Poznaniu, to jest pomoc, która po pierwsze jest bezpłatna.

[00:18:20.829]

I to jest rzecz kluczowa.

[00:18:22.040]

Znaczy osoba zadłużona ma kluczowe problemy finansowe w spłacie swoich zobowiązań.

[00:18:26.929]

Jeżeli pomoc w tym ma być płatna, no to ona w sposób oczywisty jest nieefektywna i właściwie nie warto sobie na to szczępić języka.

[00:18:33.680]

Po drugie powinna być ona powszechna, czyli powinna być dostępna dla każdego, blisko jego miejsca zamieszkiwania, powinna być niskoprogowa.

[00:18:43.060]

W Polsce nie mamy systemowo spełnionego ani jednego, ani drugiego warunku.

[00:18:47.014]

Funkcjonują jakieś usługi, które są usługami płatnymi, komercyjnymi

[00:18:51.914]

i na dodatek są to usługi znajdujące się poza jakąkolwiek kontrolą, czy jakimkolwiek nadzorem.

[00:18:56.535]

Czyli bardzo trudno osobie, która miałaby z niego skorzystać, nawet jeżeli byłoby ją stać na skorzystanie z tej usługi,

[00:19:01.657]

ocenić wiarygodność podmiotu, który tą usługę świadczy.

[00:19:05.600]

Z drugiej strony mamy nieliczne, naprawdę nieliczne w skali kraju inicjatywy,

[00:19:10.860]

czy to samorządowe, czy pozarządowe, związane z pomaganiem osobom zadłużonym.

[00:19:15.080]

Ale one po pierwsze są bardzo lokalne, znajdują się w kilku miejscach na terenie Polski.

[00:19:19.271]

Po drugie są efemeryczne, to znaczy czas trwania tych programów, czy tych inicjatyw częstokroć ograniczony jest, już nawet nie

[00:19:26.971]

długością życia i pasji lidera, który taką inicjatywę rozpoczyna,

[00:19:31.614]

ale po prostu dostępem do dosyć skąpych źródeł finansowania, które pozwalają takie działania finansować.

[00:19:36.614]

Czyli będąc osobą zadłużoną w Polsce, nie mamy żadnej gwarancji, że w

[00:19:41.386]

swoim otoczeniu znajdziemy jakąkolwiek usługę, kogoś, kto może nas wesprzeć.

[00:19:46.060]

Na pewno nie mamy gwarancji, że będzie to usługa wysokiej jakości, w jakiś sposób ustandaryzowana i że będzie ona blisko.

[00:19:52.129]

Nam się zdarzyło w Poznaniu, kiedy próbujemy realizować programy wspierające osoby zadłużone,

[00:19:56.400]

że dzwonią do nas osoby z terenu województwa pomorskiego.

[00:20:01.600]

Słyszac argument, że niestety nie możemy pomóc, bo mamy dofinansowanie jedynie

[00:20:05.205]

skierowane na mieszkańców województwa wielkopolskiego, a poza tym to daleko.

[00:20:08.860]

Dostajemy informację, no jak daleko?

[00:20:11.080]

To zaledwie 300 kilometrów, my sobie damy radę.

[00:20:13.514]

To znaczy, jeżeli człowiek znajdujący się w naprawdę bardzo trudnej sytuacji,

[00:20:16.400]

żeby znaleźć dla siebie pomoc, mówi, że 300 kilometrów to nie jest problem,

[00:20:20.829]

to pokazuje moim zdaniem skalę problemu dostępności tego typu usług.

[00:20:24.980]

[MG] No tak, ale z jednej strony pan mówi, że nie ma, a jednak gdzieś tam wybrzmiewa, że coś jest.

[00:20:30.371]

To co jest?

[00:20:31.414]

[MC] Co jest?

[00:20:32.214]

To przede wszystkim są zasoby.

[00:20:33.686]

Mamy w Polsce podmioty ekonomii społecznej, mamy centra integracji społecznej.

[00:20:36.820]

Mamy całkiem rozbudowany i jakoś tam funkcjonujący i to naprawdę jest jakieś

[00:20:40.960]

osiągnięcie tych 30 lat naszej transformacji system pomocy społecznej.

[00:20:44.629]

On ma swoje deficyty, swoje braki, ale on funkcjonuje, jest powszechnie dostępny,

[00:20:49.271]

więc jest na czym oprzeć i taki system w Polsce budować.

[00:20:53.200]

Po drugie, no mamy całkiem sporą liczbę entuzjastów, osób, które chcą pracować.

[00:20:59.280]

Chcą pomagać, chcą i odpowiadają na rozmaite typy problemów społecznych, jakie się pojawiają.

[00:21:04.243]

Takie, których kiedyś nie było.

[00:21:05.743]

Bo to w ogóle jest ciekawe w rzeczywistości społecznej, że ona bardzo się zmienia, ona jest bardzo dynamiczna.

[00:21:12.700]

Pojawiają się w niej problemy, których nigdy wcześniej nie widzieliśmy, nie wiem, problem dostępności cyfrowej na przykład.

[00:21:17.886]

Dwadzieścia lat temu nikt nie pomyślał, że coś takiego może dla nas być problemem.

[00:21:21.280]

Pojawiają się problemy, które wcześniej funkcjonowały, ale z jakichś powodów ich nie dostrzegaliśmy.

[00:21:25.429]

Nie wiem, przed 1989 rokiem problem bezdomności.

[00:21:29.171]

Był pewnie, ale go nie widzieliśmy, on się pojawił w pewnym momencie.

[00:21:33.300]

Problem osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

[00:21:36.814]

Również zmieniła się optyka patrzenia i on zupełnie inaczej dziś wybrzmiewa, niż jeszcze 10, 15 czy 20 lat temu.

[00:21:43.186]

Więc różne problemy, które nie istniały się, pojawiają i bardzo szybko znajdują się ludzie,

[00:21:46.900]

którzy chcą się nimi zajmować, którzy mają umiejętności, kompetencje, pasję, chęć i będą to robić.

[00:21:52.800]

Więc to są zasoby, które w Polsce mamy i one po części zaczynają działać.

[00:21:58.120]

Pojawiają się w różnych miejscach w Polsce pierwsze inicjatywy,

[00:22:00.786]

pierwsze pomysły na to, żeby próbować osobom w kryzysie nadmiernego zadłużenia jakąś pomoc zaoferować.

[00:22:08.129]

My również tutaj w Poznaniu, w grupie osób, która z różnych źródeł do tego problemu znalazła dojście.

[00:22:16.486]

Bo są wśród nas psychologowie, którzy w swojej praktyce, na przykład psychoterapeutycznej, zmierzali się z tym, o czym

[00:22:21.940]

mówiliśmy wcześniej, że nie da się rozwiązać tylko jednego problemu, jeżeli on jest skojarzony z innymi.

[00:22:25.760]

Nagle sobie uświadomili, że ten ogromny wysiłek psychoterapeutyczny, jeżeli nie zostanie rozwiązany, problem dosyć fundamentalny zadłużenia

[00:22:32.800]

tej osoby, nie będzie skuteczny.

[00:22:37.020]

Więc pomyśleli, że warto byłoby się tym problemem zająć od strony psychologicznej.

[00:22:40.543]

Pojawili się pracownicy socjalni, którzy zauważyli, że tak naprawdę znaczne odsetę klientów pomocy społecznej to są osoby zadłużone.

[00:22:47.729]

Także osoby z bardzo różnych profesji.

[00:22:49.460]

Zgrała się grupka tego typu osób.

[00:22:51.714]

Na przykład prawnicy, którzy pomagali w ogłoszeniu upadłości konsumenckiej.

[00:22:55.514]

I wspólnie próbujemy tego typu programy wsparcia dla osób zadłużonych w Poznaniu i w Wielkopolsce realizować.

[00:23:03.480]

Ale nie myślimy o tym jedynie jako o świadczeniu usług.

[00:23:07.686]

Tak naprawdę bardzo szybko uświadomiliśmy sobie, że to jest działanie na krótką metę.

[00:23:11.500]

Pomożemy kilku, kilkunastu, kilkudziesięciu, nawet kilkuset osobom.

[00:23:15.373]

Bo o takiej grupie osób, z którymi pracowaliśmy, możemy w ostatnich latach mówić, to jest nadal kropla w morzu.

[00:23:22.171]

Więc żeby rzeczy rozwiązać, próbujemy również budować pewien system, pewną wizję,

[00:23:26.258]

pewien model systemu pomocy dla osób w kryzysie nadmiotnego zadłużenia i próbujemy ten model w jakiś sposób upowszechniać.

[00:23:34.257]

Najpierw lokalnie, tutaj u nas.

[00:23:35.977]

Może szerzej w skali całego kraju, być może z czasem będziemy mieli również wpływ jakoś na rzeczywistość systemowo-prawną,

[00:23:42.171]

tak, żeby ten problem został dostrzeżony i znalazł rozwiązania ponad lokalne.

[00:23:47.480]

[MG] Czyli to w tej chwili można powiedzieć, jest takie przecieranie szlaków.

[00:23:51.520]

Próbowanie cały czas różnych metod działania, pewnie nie zawsze się udaje.

[00:23:59.180]

[MC] Tak, bo tu się pojawia taki ważny temat w pracy nad nowymi, albo słabo

[00:24:05.580]

rozpoznanymi problemami społecznymi, że tą pracę trzeba by wykonywać w sposób innowacyjny.

[00:24:11.780]

W ogóle w szeroko pojętej pomocy społecznej i ich okolicach, ludzie działający w tym obszarze, na ogół tkwimy w klinczu dwóch tendencji.

[00:24:19.980]

Z jednej strony sama rzeczywistość natury problemów, z którymi się zmagamy, wymusza na nas innowacyjność.

[00:24:25.220]

Bo one są bardzo ważne, my chcemy je rozwiązać.

[00:24:28.443]

Natomiast ich specyfika powoduje, że zastane kanony, standardy pracy na ogół są niewystarczające.

[00:24:35.140]

Więc mamy skłonność do tego, żeby szukać nowych rozwiązań.

[00:24:38.340]

Z drugiej strony pojawia się również taki wektor konserwatywny, który powoduje i skłania nas do tego, żebyśmy jednak nie szukali nowych rozwiązań,

[00:24:45.600]

żebyśmy zostali tutaj, w tym miejscu, w którym jesteśmy i przy tych metodach, które mamy.

[00:24:48.900]

To jest kwestia finansowania, to jest często kwestia prawa, która nas ogranicza.

[00:24:54.186]

Natomiast w takim problemie, jak problem zadłużenia, ten czynnik konserwatywny właściwie nie istnieje.

[00:24:58.857]

No bo nic nas nie zatrzymuje, bo tam nic nie ma.

[00:25:01.820]

Więc wszystko, co możemy zrobić, jest nowe, jest innowacyjne.

[00:25:06.329]

I ta innowacja może być trojakiemu rodzaju.

[00:25:08.645]

To może być innowacja polegająca na tym, że zaadaptujemy do nowych problemów rozwiązania, które funkcjonują w innych obszarach.

[00:25:15.440]

To może być innowacja polegająca na tym, że po prostu przyjrzymy się, w co w tym obszarze dzieje się w innych miejscach na świecie

[00:25:20.314]

i spróbujemy te rozwiązania zaadaptować do polskich warunków.

[00:25:23.640]

A dodam, że na świecie trochę się dzieje w przeciwieństwie do Polski, więc jest od kogo się uczyć i skąd czerpać dobre wzory.

[00:25:29.880]

No i w końcu trzecia metoda.

[00:25:30.971]

Możemy po prostu popuścić wodzę wyobraźni i spróbować zrobić coś, tak jak nam się wydaje, że się da.

[00:25:38.940]

I to, jak pan wspomniał, jest związane z ryzykiem.

[00:25:42.114]

Bo rzeczywiście możemy podjąć działania, które nie przyniosą rezultatu, które nie dadzą efektu, którego się spodziewaliśmy.

[00:25:51.040]

W każdej innowacji, czy to będzie innowacja społeczna, czy to będzie innowacja technologiczna, z tym ryzykiem trzeba się liczyć,

[00:25:57.986]

ale też potencjalna nagroda jest ogromna.

[00:26:01.400]

Bo w wypadku osób zadłużonych tą nagrodą jest po prostu człowiek,

[00:26:04.605]

który wstaje, a w przeciwnym razie by leżał i nie podniósł się nigdy.

[00:26:08.480]

Co więcej, który by pewnie upadał coraz bardziej.

[00:26:11.280]

A a propos upadania, to z zadłużaniem mamy jeszcze jeden problem,

[00:26:15.729]

o którym wcześniej ja, czy wiele problemów, o których wcześniej nie mówiłem, ale ten akurat przy słowie "upadanie" przyszedł mi do głowy.

[00:26:22.080]

My mamy problem z językiem.

[00:26:23.586]

Nawet ja na tym spotkaniu cały czas mówię o osoby zadłużone, dług itd.,

[00:26:29.100]

a bardzo ważnym wątkiem innowacyjnego podejścia do problemu zadłużenia byłoby

[00:26:33.300]

wymyślenie nowego języka mówienia o tym problemie, bo język, w którym mówimy o zadłużeniu, w ogóle język, w którym mówimy, nie jest obojętny.

[00:26:39.360]

On modeluje nas w sposób postrzegania rzeczywistości, a język, w którym mówimy

[00:26:42.940]

o problemie zadłużenia jest po prostu językiem przerażającym.

[00:26:46.514]

Najbardziej skuteczne w warunkach polskich jest takie rozwiązanie problemu zadłużenia,

[00:26:50.186]

które mamy zapisane w naszych aktach prawnych, czyli upadłość konsumencka.

[00:26:55.243]

On oczywiście nie jest dla wszystkich, on ma swoje wady, ale dla bardzo wielu osób

[00:26:58.261]

on jest rzeczywiście ratunkiem bardzo skutecznym, bo takim twardym,

[00:27:01.214]

prawnie określonym, ale zwróćcie Państwo uwagę na jego nazwę, "upadłość konsumencka".

[00:27:06.140]

A jak się nazywa klient, który po 20 latach zmagania się z gigantycznymi problemami stanął na nogi i postanowił wziąć się w garść, znaleźć pomoc.

[00:27:15.000]

Ogłosić wniosek, przejść skomplikowaną procedurę sądową, spędzić w niej kilka lat, spłacając swoje zadłużenie w takim zakresie, w jakim sąd określił.

[00:27:22.420]

Jak nazywamy tego człowieka?

[00:27:23.471]

No tego człowieka nazywamy "upadłym".

[00:27:27.371]

No jeżeli myślimy o tych, którzy z problemu zadłużenia wyszli jako upadłych,

[00:27:32.057]

to naprawdę nie będziemy jako społeczeństwo mieli w sobie determinacji, chęci, woli, żeby takim osobom pomagać.

[00:27:40.110]

[MG] Czyli na pewno, jeśli chodzi o szukanie rozwiązań, determinacja, podpatrywanie innych i niepoddawanie się.

[00:27:47.529]

[MC] Tak, myślę, że niepoddawanie się byłoby czymś bardzo istotnym, ale też czymś

[00:27:51.786]

bardzo trudnym, bo tu rzeczywiście pasja i determinacja nie wystarczy.

[00:27:56.450]

Potrzeba konkretnych zasobów.

[00:27:58.529]

To są roboczogodziny, które należy spędzić z osobami potrzebującymi wsparcia.

[00:28:04.929]

I te roboczogodziny trzeba skądś wziąć, z czegoś opłacić, w jakiś sposób zorganizować.

[00:28:11.190]

To nie jest tak, że to muszą być w pełni profesjonalne programy, że wymagają zatrudnienia fachowców, którzy ukończyli aplikacje prawne.

[00:28:20.430]

Bardzo często tak o tym myślimy, że osobie w kryzysie zadłużenia powinien pomagać prawnik.

[00:28:23.930]

Nasze doświadczenia są takie, że nie.

[00:28:26.410]

Po pierwsze, perspektywa prawna jest zbyt ograniczona, a problem, tak jak mówiliśmy wcześniej, jest problemem wielowektorowym.

[00:28:33.086]

Ma on bardzo wiele różnych odcieni i sam problem prawny jest tylko jednym z wymiarów tego problemu.

[00:28:39.546]

Więc mi zdecydowanie bliżej do myśli, że doradcą do spraw zadłużenia,

[00:28:43.786]

o takiej roli zawodowej myślimy tu w Poznaniu i taką rolę chcielibyśmy upowszechniać.

[00:28:48.386]

I w jakiś sposób opisać jako model pracy, że takim doradcą bardziej mógłby zostać pracownik socjalny czy asystent rodziny

[00:28:55.957]

niż prawnik sensu stricte, bo wymaga to naprawdę szerokich kompetencji.

[00:29:00.257]

Choć zawsze ten prawnik jako specjalista, jako konsultant w sprawie, jako osoba świadcząca pewną jeszcze usługę specjalistyczną może być potrzebny.

[00:29:10.214]

[MG] No dobrze, ale ja jednak jeszcze spróbuję się podpytać o te konkrety, o to, co udało się chociażby tutaj w Poznaniu, w Wielkopolsce zrobić?

[00:29:18.235]

Czy możemy podać jakieś konkretne przykłady, konkretnej działalności?

[00:29:22.690]

[MC] Możemy.

[00:29:23.057]

Ja reprezentuję tutaj w trakcie tej rozmowy przedsiębiorstwo społeczne, które kilka lat, już prawie dziesięć lat temu założyliśmy.

[00:29:30.090]

Nazywa się ono wdzięcznie O wykrzyknik środek i w jego ramach realizujemy rozmaite inicjatywy.

[00:29:35.170]

W ostatnich latach skupiamy się również na wsparciu osób w kryzysie nadmiernego zadłużenia,

[00:29:40.286]

ale co prawda nie reprezentując oficjalnie z woli swojej dyrekcji, ale w pewien sposób reprezentuję także

[00:29:45.286]

na przykład Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu, w którym pracuję i prowadzę klub integracji społecznej.

[00:29:51.350]

W obu tych miejscach od kilku lat skupiamy się właśnie na pracy z osobami zadłużonymi.

[00:29:56.830]

Jeżeli chodzi o ośrodek, podjęliśmy działania zmierzające do tego, żeby właśnie stworzyć, zaprojektować pewne innowacyjne usługi

[00:30:03.145]

i spróbować je przetestować w realnych warunkach, jak one funkcjonują.

[00:30:06.486]

Jedną z tych usług jest na przykład działająca od kilku miesięcy w Poznaniu Klub Dłużnika.

[00:30:11.071]

Znów mamy bardzo duże problemy i wyzwania związane z tą nazwą, bo ona wydaje się być nazwą dosyć stygmatyzującą,

[00:30:17.657]

ale z drugiej strony bardzo czytelnie definiuje to, co chcemy robić.

[00:30:20.610]

Chcemy spotykać się w warunkach klubowych, nieformalnych, nieprofesjonalnych.

[00:30:25.580]

Z osobami w kryzysie zadłużenia, żeby wspólnie zewnątrzni fachowcy i sami zadłużeni,

[00:30:32.953]

pracując grupowo, poszukiwali sposobów na rozwiązanie swojego problemu.

[00:30:36.786]

Ale także przewyciężali pewien kluczowy problem związany z zadłużeniem, czyli problem samotności osób zadłużonych.

[00:30:43.671]

Wspominałem o tym, że dłużnicy są po prostu bardzo samotni i zostają ze swoim problemem sami,

[00:30:47.720]

bo nie mają ani wsparcia instytucjonalnego, a często unikają wsparcia towarzysko-rodzinnego.

[00:30:52.650]

Więc klub działa od kilku miesięcy w Poznaniu.

[00:30:57.650]

W gościnnych progach Poznańskiego Domu Trzeźwości przy Alejach Marcinkowskiego.

[00:31:01.886]

Spotykamy się raz w tygodniu od godziny dziesiątej do dwunastej, czternastej,

[00:31:06.890]

w zależności od tego, jak wiatry motywacji i chęci uczestników, żeby w danym dniu popracować, powieją.

[00:31:13.930]

Zapraszamy wszystkich.

[00:31:15.114]

Nie ma zapisów, nie ma list obecności, nie ma RODO, które wypełniamy.

[00:31:21.435]

Każdy może przyjść i anonimowo pobyć w tej grupie osób, rozmawiając,

[00:31:25.770]

wysłuchując historii innych osób, ale także słuchając wykładów fachowców,

[00:31:29.235]

specjalistów, których zapraszamy, na przykład komorników, prawników, osób,

[00:31:33.835]

które zajmują się na co dzień upadłością konsumencką.

[00:31:35.976]

Mogą po prostu opowiedzieć o tym, jak technicznie podejść do konkretnego problemu,

[00:31:40.400]

jak go rozwiązać i mogą przy okazji także osobom w kryzysie dać indywidualną poradę,

[00:31:46.543]

gdzieś w przerwie czy w drugiej części zajęć.

[00:31:49.530]

Także zajęcia klubu się rozwijają.

[00:31:50.986]

Mamy taką nadzieję i jesteśmy już po słowie z lokalną społecznością,

[00:31:55.800]

że drugi taki klub, klub dłużnika zostanie uruchomiony od kwietnia tego roku w Swarzędzu.

[00:32:02.535]

Będzie funkcjonował znowu w gościnnych progach klubu integracji społecznej swarzędzkiego.

[00:32:08.014]

I też mamy bardzo nadzieję, że przyjrzymy się, jak taki klub funkcjonuje w mniejszej społeczności.

[00:32:14.671]

Bo oczywiście półmilionowy Poznań to jest inny potencjał, inne zasoby, żeby tego typu działania prowadzić

[00:32:19.971]

niż zdecydowanie mniejszy ośrodek, jakim jest Swarzędz.

[00:32:22.374]

A bardzo by nam zależało, żeby takie kluby funkcjonowały po prostu w różnych miejscach.

[00:32:26.714]

Więc chcemy przetestować, jak sprawdzą się w większym i jak sprawdzą się w mniejszym mieście.

[00:32:32.190]

Będziemy mogli, myślę, za jakieś pół roku, za jakieś 8 miesięcy podsumować ten etap testów

[00:32:37.000]

i poszukać możliwości do dalszego funkcjonowania tych klubów, jeżeli w tej formule pracy się sprawdzą.

[00:32:43.250]

To, co na razie dzieje się w Poznaniu mnie napawa ogromnym optymizmem.

[00:32:47.435]

Rzeczywiście to jest to jest fajny rodzaj pracy, który rzeczywiście pozwala się skonfrontować ludziom z problemem.

[00:32:55.086]

Przyjrzeć, zmienić optykę spojrzenia na własne życie, a także znaleźć fachową, konkretną pomoc w rozwiązywaniu problemu.

[00:33:02.590]

[MG] Czyli dużo pracy przed nami, dużo determinacji potrzebujemy.

[00:33:07.214]

No i to, co gdzieś tam wybrzmiało, warto jednak pamiętać, że to jest problem, do którego trzeba podchodzić bardzo indywidualnie.

[00:33:15.115]

Nie da się pewnie usystematyzować i teraz nagle znajdziemy złoty środek,

[00:33:20.960]

jakieś złote rozwiązanie i wszystkie problemy w ten sposób będą rozwiązywane,

[00:33:26.240]

bo to jednak no, za każdym tym problemem stoi zupełnie inna osoba ze swoimi różnymi zmartwieniami, troskami i kłopotami.

[00:33:35.170]

[MC] Tak, nie ma jednego rozwiązania, nie ma pewnie złotego środka, ale z drugiej strony nie jest tak, że jesteśmy skazani jedynie na myślenie.

[00:33:42.586]

Każdy przypadek jest inny.

[00:33:43.830]

My bardzo mocno i my silnie dążymy do tego, żeby opracować jednak pewne

[00:33:48.010]

modelowe rozwiązania pomocy osobom zadłużonym.

[00:33:51.557]

Bo nawet bardzo skomplikowaną rzeczywistość społeczną da się jednak w jakichś przybliżeniach idealizacji

[00:33:58.629]

opisać i wskazać jakieś kierunki działania, które pozwolą metodycznie,

[00:34:05.957]

systemowo i systematycznie podejść do rozwiązywania problemów.

[00:34:09.648]

Nawet jeżeli na końcu tej drogi pracy z każdym człowiekiem musimy wypracować indywidualną ścieżkę rozwiązywania problemu.

[00:34:15.586]

Ale to dla nas działających, znowu użyję tego terminu, w szeroko pojętej pomocy społecznej albo pomocy integracji społecznej, nie jest to nic nowego.

[00:34:22.550]

Tu praca zawsze wiąże się z tym, że budujemy indywidualne strategie, indywidualne programy.

[00:34:28.215]

To słowo "indywidualna" jest po prostu wszechobecne w pomocy społecznej,

[00:34:31.486]

bo nie da się inaczej, ale to nie znaczy, że indywidualne jest niemethodyczne.

[00:34:35.957]

Potrzebujemy odgórnej, ustalonej, zdefiniowanej, opisanej metodyki,

[00:34:40.863]

narzędzi pracy i te budujemy z kolei w ramach drugiego naszego pomysłu innowacyjnego,

[00:34:45.115]

czyli pomysłu na lokalnego doradcę do spraw zadłużenia.

[00:34:48.270]

To jest taki pomysł, żeby zaprojektować, opisać, zdefiniować nową rolę zawodową.

[00:34:53.343]

Czyli właśnie rolę zawodową doradcy zadłużeniowego,

[00:34:56.971]

którą to rolę jako w pewnym sensie specjalizację w innych zawodach czy w innych profesjach pomocowych

[00:35:02.017]

mógłby pełnić psycholog, pracownik socjalny, asystent rodziny, ktokolwiek inny.

[00:35:06.570]

Mamy ten model już opracowany, bardzo liczymy na to, że zbudujemy jakieś

[00:35:09.770]

wskaźniki związane z kwalifikacjami, które określą, jakie kwalifikacje powinien

[00:35:13.850]

tak naprawdę, jakie umiejętności i kompetencje powinien taki doradca mieć.

[00:35:17.057]

Mamy opracowane całkiem rozbudowane portfolio narzędzi, instrukcji, szkoleń przydatnych dla doradcy.

[00:35:26.214]

Jesteśmy też obecnie na etapie testowania tego modelu.

[00:35:28.986]

Czyli wybieramy kilku, może kilkunastu przedstawicieli właśnie różnych zawodów pomocowych.

[00:35:33.943]

Od pracowników socjalnych przez pracowników centrów klubów integracji społecznej po asystentów rodziny.

[00:35:38.900]

Którzy wykorzystując te materiały dydaktyczne, edukacyjne, modelowe, które opracowaliśmy,

[00:35:43.714]

zmierzają się z kilkoma przypadkami osób zadłużonych w swoim otoczeniu instytucjonalnym.

[00:35:49.114]

Pomogą im pomóc, przyglądając się, w jakim stopniu te nasze materiały są uniwersalne,

[00:35:53.857]

w jakim stopniu rzeczywiście im pomagają, czego im jeszcze brakuje.

[00:35:56.557]

No bo wtedy będziemy je poprawiali i mamy nadzieję, że jeżeli efektem tego testu będzie informacja, to działa.

[00:36:02.830]

Ten model pracy, który opracowaliśmy ma sens.

[00:36:05.710]

Będziemy starali się go upowszechniać.

[00:36:07.400]

No ja naprawdę marzę o tym, żeby w każdej gminie funkcjonował, działał lokalny doradca do spraw zadłużenia.

[00:36:13.286]

W dużej gminie on może po prostu prowadzić biuro dla osób zadłużonych i tam pomagać.

[00:36:17.214]

W mniejszej gminie to może być pracownik socjalny,

[00:36:20.314]

który po prostu w ramach swoich obowiązków jako pracownik socjalny, jakiegoś dodatkowego pakietu tych informacji,

[00:36:26.967]

skupi się na tych klientach, którzy mają problem zadłużeniowy.

[00:36:30.057]

Ale zrobi to kompetentnie, wyposażony w odpowiednią wiedzę,

[00:36:34.014]

wyposażony w odpowiednie narzędzia, ale także wyposażony w to, że wie z kim, może trudniejsze przypadki skonsultować,

[00:36:40.717]

że może zasięgnąć informacje, w jaki sposób może się wspierać szkoleniowo czy superwizyjnie i takie wsparcie również chcielibyśmy tej grupie osób zapewnić.

[00:36:48.150]

[MG] W dzisiejszym odcinku to już wszystko.

[00:36:50.486]

I na koniec przypomnę tylko, że naszym gościem był dzisiaj,

[00:36:52.986]

Michał Cichocki – pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Poznaniu.

[00:36:56.729]

I przedstawiciel przedsiębiorstwa społecznego O! środek sp. z o.o.

[00:37:00.900]

Blisko Ciebie.

[00:37:03.229]

Podcast o usługach społecznych.

[00:37:06.686]

Niniejszy materiał został przygotowany w ramach projektu Koordynacja Polityki Społecznej w Wielkopolsce.

[00:37:12.629]

Dofinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

[00:37:18.071]

W ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021–2027.